

Verhalen

uit de Smidse

Erik Lemmens

Verhalen uit de smidse

Inleiding

Voorwoord

- 1 Over beelden die ik verhalen noem
- 2 Over hoe het begon
- 3 Over buitenkant-binnenkant

deel 1 Over smeden

- Buitenkant verhalen**
- 4 Vuur
 - 5 Het smeedproces
 - 6 Je vak verstaan
 - 7 Aandacht
 - 8 Smeden en de wil
 - 9 Veiligheid
 - 10 Aardebürger worden
 - 11 Wat kom je halen?
 - 12 Ik ben een ridder
 - 13 Een pleidooi voor scharrelkinderen
 - 14 Kolengebruik
 - 15 Aaibare compensatie
 - 16 Pippi Langkous en een kistje met goud

deel 2 Over pedagogie

deel 3 Over duurzaamheid

deel 4 Over ideaal en aardse waarde

deel 5 Over geld

deel 6 Over mensbeeld

Nawoord

Binnenkant verhalen

- 17 St Eloi
- 18 De smidse van St Eloi
- 19 Kunst-mest
- 20 Geld is wel een dingetje
- 21 Geld gebruiken
- 22 Lesgeven en betaling
- 23 De juiste prijs
- 24 Nu ben ik er even
- 25 Een gevoel van urgentie
- 26 Toelichting door Jelle van de Meulen
- 27 Nawoord Edmond Schoorel
- 28 Over Erik Lemmens, door Sjef Honer

Ik ben een ridder

‘Erik, ik wil een zwaard maken.’

‘Zo, een zwaard, dat is wel heel moeilijk, dan moet je toch eerst een paar jaar gesmeed hebben. Als we nu eens zouden beginnen met een mooi scherp mesje maken, is dat ook goed?’ Het is vrijwel altijd goed.

In de smidse werk ik met jongens vanaf 9 jaar. Als ik naar nog jongere kinderen kijk, in de leeftijd van 6, 7 of 8 jaar, dan zie ik hoe sterk ze leven in een wereld van innerlijke beleving en fantasie. Als ze ridder spelen, zijn ze een ridder, sterk en onoverwinnelijk. In het spel gaan ze daar helemaal in op – dat is het wezen van spel. Ze gaan op in een soort droom, een almachtsbeleving waarin ze alles en iedereen aan kunnen. Hun fantasie is hun werkelijkheid, kun je zeggen – totdat ze zich bezeren en huilend moeder opzoeken.

Dat is prachtig, een kind dat helemaal opgaat in zo’n beeld en het gevoel dat daar ontstaat: ik ben een ridder...

Vanaf het negende jaar verandert dit echter. Ze komen stapje voor stapje in de uiterlijke wereld aan. En dan is het aan de orde dat ze in die wereld ook weerstand tegenkomen.

Ik leg nadruk op dat stapje voor stapje. Je hoeft een negenjarig kind nog niet te confronteren met z’n beperkte kunnen, met consequenties van handelen. Dat mag langzaam gebeuren en hoort mijns inziens pas echt thuis bij een puber. Daarom vind ik het ook belangrijk dat geen enkel werkstuk van de jonge kinderen mislukt. Als je je

ingezet hebt om iets te maken, verdien je het om met een mooi werkstuk naar huis te gaan. Het kan een proces van worstelen en teleurgesteld raken zijn geweest, maar uiteindelijk moet je trots kunnen zijn.

De stap van ‘ik ben ridder en ik wil een zwaard’ naar een eenvoudig mesje maken is dus een heel grote, het is die van innerlijke droomwereld naar het omgaan met de weerbaarheid van de materie. Stapje voor stapje dus. In deze tijd komt daar nog een andere moeilijkheid bij. Jonge kinderen zijn er vaak al aan gewend dat ze met een klik meteen het resultaat hebben dat ze wensen. Daar komt geen proces of weerstand aan te pas, geen moeite, teleurstelling of inspanning. De weg van de minste weerstand, een weg zonder weerstand eigenlijk. Maar in het leven zullen ze die weerstand wel gaan tegenkomen.

In zekere zin zou je kunnen zeggen dat de digitale scherpjes-wereld een technologische voortzetting is van dat kinderlijke almachtsbeleving. Dat is de magie van het scherpje. En de valkuil is, dat de kinderziel die daaraan gewend is, later zonder de ervaring van inspanning en teleurstelling de processen van het leven tegemoet moet treden.

Je zou kunnen zeggen: kinderen wordt de illusie aangereikt tovenaarsleerling te zijn zonder de leerweg van oefening en weerstand afgelegd te hebben die daarvoor nodig is.

Smeden zie ik daarom ook als een tegenwicht tegen de werking van deze digitale wereld.

